

ODPIS

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 stycznia 2013 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Bożena Chłopecka

Protokolant: stażysta Agnieszka Makowiecka

po rozpoznaniu w dniu 17 stycznia 2013 roku w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa **Lubuskiego Stowarzyszenia Inżynierów Budownictwa z siedzibą w Zielonej Górze**

przeciwko **Polskiej Izbie Inżynierów Budownictwa z siedzibą w Warszawie**

o **uchylenie uchwały**

I oddala powództwo,

II zasądza od powoda Lubuskiego Stowarzyszenia Inżynierów Budownictwa na rzecz pozwanego Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa kwotę 197 (sto dziewięćdziesiąt siedem) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

Powód Lubuskie Stowarzyszenie Inżynierów Budownictwa z siedzibą w Zielonej Górze w pozwie z dnia 20 grudnia 2010 roku skierowanym przeciwko Polskiej Izbie Inżynierów Budownictwa z siedzibą w Warszawie żądało uchylecia i stwierdzenia nieważności uchwały nr 5/P/2005 Prezydium Krajowej Rady Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa z dnia 2 lutego 2005 roku oraz 7/R/05 Prezydium Krajowej Rady Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa z dnia 16 marca 2005 roku oraz zasądzenia kosztów procesu (k.2 – 4).

Postanowieniem z dnia 27 grudnia 2010 roku, na podstawie art. 199 § 1 pkt 1 k.p.c. Sąd odrzucił pozew w zakresie żądania uchylecia uchwały nr 5/P/2005 Prezydium Krajowej Rady Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa z dnia 2 lutego 2005 roku oraz 7/R/05 Prezydium Krajowej Rady Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa z dnia 16 marca 2005 roku. Orzeczenie to zostało zaskarżone przez powodowe Stowarzyszenie. Postanowieniem z dnia 31 maja 2011 roku Sąd Apelacyjny w Warszawie w sprawie o sygn. akt I ACz 815/11 uchylił zaskarżone orzeczenie (k.23, k.25, k.36).

Pozwany w odpowiedzi na pozew z dnia 20 czerwca 2011 roku wniósł o oddalenie powództwa i obciążenie powódki kosztami postępowania wraz z kosztami zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu pozwany wskazał, iż powód jest stowarzyszeniem, a nie członkiem samorządu zawodowego inżynierów budownictwa, a zatem nie przysługuje mu uprawnienie do zaskarżania uchwał organów samorządu zawodowego inżynierów budownictwa. W zakresie żądania odszkodowawczego pozwany podniósł, iż brak wykazania podstaw faktycznych i prawnych tego żądania uniemożliwia jakąkolwiek polemikę z tym żądaniem, powód zaś nie wykazał ani szkody, ani jej wysokości, ani jej bezprawności czy też istnienia związku przyczynowego między szkodą, a bezprawnym działaniem (k.48).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 2 lutego 2005 roku została podjęta uchwała nr 5/P/2005 Prezydium Krajowej Rady Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa w sprawie powołania Komitetu Organizacyjnego Krajowej Rady Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa do spraw

przygotowania wyborów w Lubuskiej Okręgowej Izbie Inżynierów Budownictwa (dowód: uchwała – k. 6).

Uchwałą nr 7/R/05 z dnia 16 marca 2005 roku Krajowa Rada Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa podjęła uchwałę w sprawie powołania Komitetu Organizacyjnego Krajowej Rady Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa do spraw przygotowania wyborów w Lubuskiej Okręgowej Izbie Inżynierów Budownictwa (k. 9).

Tak ustalony stan faktyczny był niesporny pomiędzy stronami. Został ustalony w oparciu o dokumenty znajdujące się w aktach sprawy. Zgromadzone dokumenty i ich odpisy nie były kwestionowane, co do ich autentyczności i wiarygodności, a Sąd nie znalazł podstaw do ich podważenia z urzędu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo, jako niezasadne podlegało oddaleniu.

Strona, występująca w procesie w charakterze powoda bądź pozwanego musi posiadać legitymację procesową, tj. szczególne uprawnienie do poszukiwania ochrony prawnej w konkretnej sprawie. Uprawnienie to może przejawiać się bądź w prawie powoda do wszczęcia i prowadzenia procesu (legitymacja czynna), bądź do występowania w procesie w charakterze pozwanego (legitymacja bierna). Danemu podmiotowi będzie przysługiwała legitymacja procesowa w konkretnym procesie, jeżeli: 1) przysługuje mu prawo podmiotowe, któremu ma być udzielona ochrona; 2) przepis ustawy daje mu prawo do wystąpienia we własnym imieniu w charakterze strony procesowej zamiast podmiotu objętego działaniem normy prawnej przytoczonej w powództwie, np. kurator spadku i wykonawca testamentu (art. 667 § 2 k.c. oraz 988 § 2 k.c.); 3) posiada interes prawny w ukształtowaniu prawa lub stosunku prawnego, którego nie jest podmiotem. Powództwo na rzecz każdego podmiotu może wytoczyć prokurator, Rzecznik Praw Obywatelskich, a w niektórych sprawach także organizacja społeczna, organ administracji państwowej lub samorządu terytorialnego.

W niniejszej sprawie wymagała rozważenia przede wszystkim kwestia legitymacji czynnej powoda do dochodzenia ustalenia nieważności uchwały o nr. 5/P/05 Prezydium Krajowej Rady Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa z dnia 2 lutego 2005 roku oraz

uchwały nr 7/R/05 z dnia 16 marca 2005 roku Krajowej Rady Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa.

Stanowisko strony powodowej prezentowane w przedmiotowym procesie skoncentrowało się na wywodzeniu uprawnienia do dochodzenia ustalenia nieważności uchwał z dyspozycji art. 61 § 1 i 4 k.p.c.

Przyjmuje się, że warunki, jakie musi spełniać organizacja (zrzeszenie, stowarzyszenie, związek itd.), aby móc reprezentować inne podmioty - wytaczać w ich imieniu powództwo - są następujące:

- powództwo dotyczy interesu wszystkich członków organizacji,
- organizacja posiada autoryzację do występowania z powództwami chroniącymi ekonomiczne interesy jej członków,
- wszyscy członkowie organizacji są dysponentami dochodzonych roszczeń - mogliby indywidualnie wytoczyć powództwo o ich ochronę.

Powództwa mające na celu ochronę interesu publicznego (społecznego) wytaczane są na podstawie statutowych uprawnień organizacji. Wytaczając powództwo organizacje mogą dochodzić jedynie ochrony interesu kolektywnego - nie mogą, wbrew woli podmiotów będących gestorami ich praw podmiotowych - wytaczać w ich imieniu powództwa (patrz: komentarz do art. 61 k.p.c. Piotra Pogowskiego, opubl. LEX).

Z materiału zgromadzonego w sprawie nie wynika by powodowe stowarzyszenie posiadało zgodę konkretnej osoby fizycznej na wniesienie i popieranie powództwa w jej imieniu i na jej rzecz. Zauważyć bowiem należy, że dyspozycja art. 61 § 1 k.p.c. stanowi, że możliwe jest wytoczenie powództwa wówczas, gdy osoba na rzecz, której ma być ono wytoczone dołączyła zgodę, a którą to należy postrzegać jako zgodę strony w znaczeniu materialno prawnym. Ponadto zainicjowanie postępowania przez organizację społeczną musi dotyczyć określonych kategorii spraw. Stowarzyszenie nie wykazało, że działało w ochronie interesu swoich członków.

Wprawdzie Lubuskie Stowarzyszenie nabyło zdolność prawną, stosownie do art. 17 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 roku prawo o stowarzyszeniach, z chwilą wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego, niemniej jednak ten fakt nie implikuje legitymacji do występowania z powództwem o stwierdzenie nieważności uchwał z dnia 2 lutego 2005 roku i z dnia 16 marca 2005 roku. Regulacje zawarte w ustawie z dnia 15 grudnia 2000 roku o samorządach zawodowych architektów, inżynierów budownictwa oraz urbanistów oraz regulamin Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa przewidują organizację samorządu zawodowego, sposób

podejmowania uchwał oraz ich zaskarżania. Z przepisu art. 40 cytowanej ustawy wynika, że takie uprawnienie przysługuje każdemu członkowi samorządu.

W ocenie Sądu powodowe Stowarzyszenie nie wykazało, z czego wywodzi legitymację do wniesienia i popierania powództwa w przedmiotowej sprawie. Nie dowiedziono czy działanie wynikało ze zgody osoby uprawnionej i czy w ogóle posiada uprawnienie statutowe dające jej takie prawo do wytoczenia powództwa na rzecz oznaczonej osoby (tzw. legitymacji procesowej). Ujmując rzecz według innego ujęcia teoretycznego, dopiero po uzyskaniu – w sytuacji działania na rzecz konkretnej osoby - przez organizację zgody uprawnionego zachodzi jej podstawienie procesowe (substytucja procesowa) do wystąpienia we własnym imieniu w charakterze powoda zamiast osoby, która jest stroną stosunku prawnego rozpoznawanego w procesie (strona w znaczeniu materialnym).

Dyspozycja art. 61 § 1 k.p.c. stanowi, że organizacje pozarządowe w zakresie swoich zadań statutowych mogą, za zgodą osoby fizycznej wyrażoną na piśmie, wytaczać powództwa na jej rzecz w sprawach o alimenty, ochronę środowiska, ochronę konsumentów, ochronę praw własności przemysłowej, ochronę równości oraz niedyskryminacji przez bezpodstawne bezpośrednie lub pośrednie różnicowanie praw i obowiązków obywateli.

Odnosząc się do kwestii związanej z celami statutowymi stwierdzić należy, że celem stowarzyszenia – zgodnie z wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego – jest krzewienie i pomnażanie polskiej kultury i myśli technicznej, realizowanie, wspieranie i rozbudowywanie inicjatyw obywatelskich na rzecz rozwoju społecznego i kulturalnego, dbałość o wysokie kwalifikacje zawodowe i etyczne kadry technicznej budownictwa (k. 75).

Z dołączonego do akt sprawy statutu (k.94) Lubuskiego Stowarzyszenia Inżynierów Budownictwa wynika, że stowarzyszenie realizuje cele „poprzez reprezentację, ochronę interesów i praw zawodowych swoich członków także poprzez występowanie jako interwenient uboczny w sprawach dotyczących członków Stowarzyszenia, w przypadku naruszania ich interesów i praw zawodowych swoich członków, także poprzez występowanie jako interwenient uboczny w sprawach dotyczących członków Stowarzyszenia, w przypadku naruszenia ich interesów przez inne podmioty prawne, osoby fizyczne oraz organy administracji państwowej” (k.26). Analiza tego zapisu prowadzi do wniosku, że powodowe Stowarzyszenie nie mogło wytoczyć powództwa w taki sposób, jak to uczyniło z dwóch powodów tj. po pierwsze z uwagi na to, że nie pozwalały na to zadania statutowe (złożenie pozwu zawierającego żądanie ustalenia nieważności przez Stowarzyszenie narusza dyspozycję art. 61 k.p.c.), po drugie – jak już podnoszono – statut stanowi o możliwości

zgłoszenia interwencji ubocznej przez powodową organizację, a zatem umożliwia wstąpienie do już toczącego się postępowania, przy wykazaniu interesu prawnego.

Abstrahując od powyższego zauważyć należy, że powodowe Stowarzyszenie nie jest „samorządem zawodowym inżynierów budownictwa”, nie jest także ani jego organem, ani członkiem. Dlatego też nie przysługuje mu w jakimkolwiek zakresie zdolność do zaskarzania uchwał organów samorządu zawodowego inżynierów budownictwa w trybie przepisów ustawy z dnia 15 grudnia 2000 roku o samorządach zawodowych architektów, inżynierów budownictwa oraz urbanistów (Dz. U. z dnia 24 stycznia 2001 r.).

Mając na uwadze powyższe rozważania, należało przyjąć, że w niniejszej sprawie nie została spełniona przesłanka merytoryczna powództwa o ustalenie, decydująca o dopuszczalności badania i ustalania prawdziwości twierdzeń powoda. Kwestia interesu prawnego podlega bowiem dowodzeniu zgodnie z zasadą kontradyktoryjności, a w ocenie Sądu Okręgowego brak argumentów powoda w tym zakresie skutkuje uznaniem braku legitymacji czynnej. Konkludując stwierdzić należy, że cele działania powodowej organizacji nie pozwalają zakwalifikować jej jako organizacji, do której zadań statutowych należy ochrona równości i niedyskryminacji. Zatem powód nie może być zakwalifikowany, jako organizacja społeczna, o której mowa w art. 61 § 4 k.p.c, nie wypełnia także warunków, określonych w pozostałych paragrafach tego artykułu. Lubuskie Stowarzyszenie Inżynierów Budownictwa jako organizacja społeczna powołująca się na działanie w imieniu obywateli - nie wykazała swojej legitymacji czynnej, co uzasadniało oddalenie powództwa.

Podsumowując stwierdzić należy, że w sytuacji gdyby powodowe Stowarzyszenie legitymowane do działania (wnosiłoby pozew czy przystępowało już do toczącego się postępowania) to przy tak sformułowanym żądaniu konieczną przesłanką byłoby wykazanie interesu prawnego.

Zgodnie z szeroko definiowanym w nauce prawa i orzecznictwie sądowym pojęciem interesu prawnego powód mógł, powołując się na własną sferę uprawnień prawnie chronionych, wskazywać na wadliwość przedmiotowej uchwały z tym, że w tym przypadku wadliwość ta musiałaby być tego rodzaju, że niweczyłaby byt prawny uchwały, a zatem musiałaby wystąpić tylko te przypadki wadliwości, które skutkowałyby albo nieważnością *sensu stricte* samej uchwały, albo dotyczyłyby sytuacji, w której istniałby tzw. pozór uchwały, czyli uchwała zostałaby podjęta przez podmiot (podmioty) nie posiadający takiej kompetencji, co implikowałoby funkcjonowanie w obrocie prawnym tzw. uchwały nieistniejącej. Powód w procesie o ustalenie musi na wstępie udowodnić, że ma interes prawny skierowania powództwa przeciwko konkretnemu pozwanemu, tj. osobie, która

niekoniecznie będąc stroną stosunku prawnego lub prawa objętego petitum pozwu, pozostaje w takim związku z tym stosunkiem prawnym, że stwarza przynajmniej potencjalne zagrożenie prawnie chronionym interesom powoda (*por. m.in. uzasadnienie uchwały SN z dnia 25 stycznia 1995 r., III CZP 176/94, OSNC 1995, nr 5, poz. 74; wyrok SN z dnia 16 listopada 2000 r., I CKN 853/98, Lex numer 50868*). Mając powyższe na uwadze decyzje prezydium (które stanowi organ wykonawczy Okręgowej Rady Izby) podlegają kontroli poprzez ich zatwierdzenie przez Okręgową Radę, natomiast decyzje tych ostatnich są weryfikowane przez Krajową Radę Izby (tu: pozwana Polska Izba Inżynierów Budownictwa). Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy, powodowe Stowarzyszenie – przy założeniu, że posiada legitymację czynną - musiałoby wykazać, że uchwały z marca 2005 roku zostały wydane przez podmiot nieuprawniony lub są niezgodne z prawem. W tym miejscu stwierdzić należy, że Okręgowe Izby i Krajowe Izby pomimo, że posiadają samodzielną osobowość prawną nie są traktowane jako równorzędne podmioty prawa. Izba Krajowa posiada wobec Okręgowych Izb uprawnienia kontrolne i nadzorcze, włącznie z prawem uchylania uchwał organów tych izb. Zaskarżona uchwała została zatem podjęta w ramach ustawowych kompetencji.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. i art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z § 11 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. nr 163, poz. 1349 ze zm.).

Mając powyższe na uwadze Sąd orzekł jak w sentencji.

Na oryginale właściwe podpisy
Za zgodność

Sekretarz Sądu

SEKRETARZ SĄDOWY

Ryszarda Pietrzak